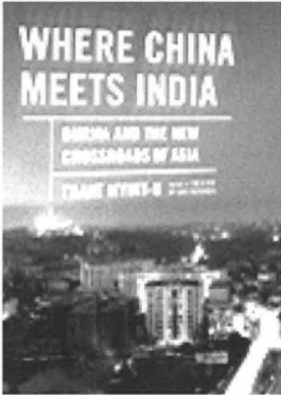


Where China Meets India : Burma and The New Crossroads of Asia

เขียนโดย Thant Myint – U

ชนิษฐา คั่นระวิชัย



หนังสือ Where China Meets India (ตีพิมพ์ในปี 2011) นี้ หากจะแปลเป็นไทยว่า “เมื่อจีนกับอินเดียชนกัน พม่าก็แหลกลาญ” อย่างที่นักวิชาการไทยบางท่านเปรียบเปรยไว้ก็คงจะไม่เกินไปนัก ชื่อหนังสือยังมีต่ออีกว่า “Burma and the new crossroads of Asia” หรือ พม่ากับการเป็นจุดตัดใหม่ของเอเชีย นั่น เป็นการบ่งบอกถึงโทนเนื้อหาของสถานภาพ “พม่า” ในหนังสือเล่มนี้ได้เป็นอย่างดี นั่นคือ พม่าเปรียบเหมือนเป็นจุดตัดที่จีนและอินเดียจะมาบรรจบกันนั่นเอง และเหตุการณ์นี้จะส่งผลอย่างไรต่อพม่า จะเป็น “ประตูหลังบ้านของจีน” หรือจะเป็น “สุดเขตของอินเดีย”

Thant Myint – U ก็วิเคราะห์ไว้ได้อย่างน่าสนใจ และจะสร้างคุณูปการมากขึ้นถ้าเพียงแต่เราจะหยิบหนังสือเล่มนี้มาอ่านก่อนที่จะพม่าจะเกิด “การเปลี่ยนแปลงอันน่าประหลาดใจ” ในขณะนี้

ผู้เขียน Thant Myint – U เป็นชาวพม่าที่เกิดและเติบโตในสหรัฐอเมริกา หลานชายของอู ถั่น อดีตเลขาธิการสหประชาชาติ จบการศึกษาด้านประวัติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดและเคมบริดจ์ เขาเดินทางพร้อมกับบิดามารดาเพื่อเยี่ยมญาติพี่น้องในพม่าตั้งแต่เด็ก ๆ และมีโอกาสเดินทางเองเมื่อโตขึ้นอีกหลายครั้ง จึงทำให้มีภาพจดจำของพม่าในสมัยอดีตเมื่อสัก 20-30 ปีก่อนจนถึงพม่าในไม่กี่ปีที่ผ่านมาได้ แต่กระนั้น การเติบโตและได้รับการศึกษาจากสหรัฐอเมริกาอาจเป็นสิ่งที่ทำให้งานเขียนเกี่ยวกับพม่าชิ้นนี้มีโทนเสียงและวิธีคิดแบบชาวตะวันตกอยู่ไม่น้อย และด้วยความที่มีพื้นฐานทางด้านประวัติศาสตร์ งานชิ้นนี้จึงมีแง่มุมทางประวัติศาสตร์มาอธิบายปัจจุบัน หรือมาเปรียบเทียบเพื่อทำนายสิ่งที่จะเกิดในอนาคตอยู่ทุกบท ซึ่งทำให้อ่านไม่เบื่อและน่าติดตาม รวมทั้งยังเป็นการปูพื้นฐานสำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้เรื่องประวัติศาสตร์พม่า และบางส่วนของจีน อินเดีย

Thant Myint-U เริ่มต้นด้วยการเกริ่นโดยใช้แง่มุมทางประวัติศาสตร์และภูมิรัฐศาสตร์มาพูดถึงการเปลี่ยนแปลงของพม่าได้อย่างน่าสนใจ เขากล่าวว่า ในสมัยโบราณการรับรู้ของจีนที่มีต่อพม่านั้นน้อยมาก พม่าแทบจะไม่ได้รับการเหลียวแลจากจีนเพราะถือว่าเป็นเมืองของคนเถื่อน หากคนจากทางอินเดียจะเดินทางไปจีน หรือจากจีนจะเดินทางไปอินเดีย มักจะใช้เส้นทางสายไหมหรือล่องเรือผ่านช่องแคบมะละกา แต่ในปัจจุบันนี้เปลี่ยนไป จีนมีโครงการทำถนนเพื่อเชื่อมดินแดนในภาคพื้นทวีปที่ห่างไกลของจีนเข้ากับอินเดียและอ่าวเบงกอลโดยตรง โดยผ่านพม่าตอนเหนือนี้เอง มีโครงการสร้างท่าเรือรองรับน้ำมันจากแอฟริกาและตะวันออกกลาง และการขุดแม่น้ำอิระวดีบางส่วนเพื่อให้เรือจีนล่องได้ ส่วนอินเดียก็เช่นกัน มีโครงการสร้างท่าเรือแห่งใหม่ใกล้กับชายฝั่งพม่า โดยมีถนนและทางน้ำเชื่อมไปสู่รัฐทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ไม่ค่อยพัฒนา และมีโครงการเปิดถนน Stilwell อีกครั้ง เพื่อเชื่อมภาคตะวันออกของอินเดียสู่ขนานของจีนโดยผ่านพม่า ตอนนี เศรษฐกิจของโลกจะมุ่งมาสู่ตะวันออก (พม่า) ซึ่งจะทำให้ภูมิศาสตร์ของเอเชียเปลี่ยนไปด้วย นับเป็นบทกล่าวน่าที่ชวนติดตามบทอื่น ๆ ในเล่มยิ่งนัก

ผู้เขียนค่อนข้างจะให้น้ำหนักกับการพูดถึงอิทธิพลของจีนในพม่ามากกว่าอินเดีย เขาเดินทางไปยังมณฑลเย่และพบว่ามณฑลเย่กลายเป็นอีกมณฑลของจีนไปแล้ว เพราะจีนมีการเติบโตอย่างมาก จีนต้องการทรัพยากร ต้องการสินค้า ซึ่งอาจจะส่งจากต่างประเทศมายังท่าเรือของพม่า ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่า จีนต้องการเมืองท่าหรือชายฝั่งอีกแห่งที่จะสามารถกระจายสินค้าจากชนบทไกล ๆ ของจีนไปสู่ทะเลได้ โดยเจ้าหน้าที่ชาวจีนบอกกับผู้เขียนว่าพม่าเป็นดั่งสะพานเชื่อมจีนไปสู่อ่าวเบงกอลและทะเล ส่วนในเรื่องของประชาธิปไตยในพม่านั้น ผู้เขียนเล่าว่า จีนกับพม่าเคยหนุนหลังคนละขั้วกัน จีนหนุนหลังพรรคคอมมิวนิสต์พม่าและอินเดียหนุนหลังประชาธิปไตย แต่ในภายหลังอินเดียกลับไม่สนับสนุนการเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยในพม่า ทั้ง ๆ ที่เมื่อก่อนเหล่านักเคลื่อนไหวยังสามารถหนีเข้าอินเดียได้นั้นเป็นเพราะอินเดียกำลังดำเนินนโยบาย “มุ่งสู่ตะวันออก” ซึ่งจะมุ่งสู่พม่าไปถึงจีนนั่นเอง

น้ำเสียงของผู้เขียนนั้นมีความตื่นเต้นกับโครงการพัฒนาที่เข้ามาก็จริง แต่น้ำเสียงที่พบมากกว่าคือความกังวลในอิทธิพลจากจีนอันอาจถือเป็นภัยคุกคามและมองว่าพม่านั้นมีทรัพยากรมาก ส่วนจีนก็พร้อมที่จะใช้ทรัพยากรของพม่า แต่ก็ไม่ชัดเจนว่า ประชาชนชาวพม่าจะได้รับผลประโยชน์จากการค้าการลงทุนของจีน รวมทั้งโครงการพัฒนาอื่น ๆ ของต่างประเทศ เช่น โครงการทำเรื่อน้ำลึกลง หรือไม่

ผู้วิจารณ์เห็นว่า Where China meets India : Burma and The New Crossroads of Asia นี้ น่าจะจัดเป็นหนังสือหมวด “สารคดี” เพราะเป็นงานเขียนที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง ให้นิเวศและความรู้ แต่มีการเขียนที่อ่านแล้วเพลิดเพลิน Thant Myint - U ใช้เทคนิคการเขียนและค้นคว้าเชิงประวัติศาสตร์ การค้นคว้าข้อมูลเหตุการณ์ปัจจุบัน การวิเคราะห์เชิงภูมิรัฐศาสตร์ และการเขียนเชิงสารคดีท่องเที่ยว มารวมกัน แม้จะไม่ใช้ตำราวิชาการแต่ก็มีข้อถกเถียงและข้อสังเกตที่น่าสนใจสำหรับนักวิชาการและผู้สนใจเกี่ยวกับพม่า ทั้งทำไว้หลายประการ เช่น การบอกว่าไม่มีประโยชน์ที่อเมริกาจะคว่ำบาตรพม่าต่อ เพราะพม่าก็มีทางเลือกอื่น นั่นคือหันไปหาจีน หรือการพยายามทำนายภูมิทัศน์ของพม่าไว้ 2 ประการว่า ประการแรก หากชาติตะวันตกยังไม่ยกเลิกการคว่ำบาตรพม่า พม่าก็จะกลายเป็นประตูหลังของจีน เหมือนกับเป็นจังหวัดหนึ่งทางประตูหลังบ้านที่เป็นผู้จัดจำหน่ายสินค้าพื้นฐานให้จีน และก็จะเป็ทางเชื่อมของจีนสู่อินเดีย ในระยะสั้นจีนจะได้ประโยชน์ แต่ก็สูญเสียมุมมองนอกเหนือจากมิตรภาพและความเป็นหุ้นส่วนในขณะเดียวกัน การที่จีนมีอิทธิพลต่อพม่ามากก็จะทำให้อินเดียไม่สบายใจนัก จะเกิดความขัดแย้งในรูปแบบใหม่ ๆ ทั้งในอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือและจีนตอนใต้ (ปัญหากับชนกลุ่มน้อย) ปัญหาข้ามแดนต่าง ๆ ก็จะมากขึ้น โดยที่พม่าเองไม่พร้อมที่จะรับมือกับปัญหาหลาย ๆ อย่างได้ในคราวเดียว ทำให้พม่ากลายเป็นทางตัด (crossroads) ใหม่ แต่ก็เป็ทางที่อันตราย ส่วนประการที่ 2 คือ หากชาติตะวันตกยกเลิกการคว่ำบาตรพม่า การพัฒนา ก็จะสมดุลงกว่านี้ การทำลายสิ่งแวดลอมจะน้อยลง ชนชั้นกลางมีส่วนร่วมในประชาธิปไตย ข้อตกลงหยุดยิงพัฒนาไปสู่สันติภาพที่ยั่งยืน ความยากลำบากของชนกลุ่มน้อยได้รับความสนใจ จะมีสันติภาพมาสู่อินเดียตะวันออกเฉียงเหนือเป็นครั้งแรกนับจากได้เอกราชจากอังกฤษ ยูนนานจะได้ประโยชน์จากพม่าที่รุ่งเรือง บนฐานแห่งมิตรภาพและความเท่าเทียม อันจะดีในระยะยาว ซึ่งเหตุที่ทำให้ผู้เขียนทำนายมาในลักษณะนี้นั้น มีเขียนรายละเอียดไว้แล้วในบทต่าง ๆ ของหนังสือ และก็เป็นที่น่าสนใจด้วยว่าตอนนี้พม่าเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงต่างชาติเริ่มพูดถึงการยกเลิกการคว่ำบาตรพม่า และเมื่อมีการยกเลิกการคว่ำบาตรแล้ว พม่าจะพัฒนาไปเป็นดังที่ผู้เขียนทำนายไว้หรือไม่ นั้น เป็นสิ่งที่ต้องติดตามต่อไป